

zato, da svet vidi, da se naši ljudje spet brž sprijaznijo, če se tudi skavsajo. — Letina je bila pri nas prav dobra brez razločka, da že zdavno take ni bilo, Bogu hvala! — Danes je pri nas tako močno deževalo in potem sodrilo, da je zdaj jako mrzlo.

Iz Krasa. Ravnokar smo prejeli zadnji zvezek gosp. Kafolovih „Večnih resnic“. Slavnoznan gosp. pisatelj je sopeset dokazal, da v bogoslovni učenosti vrlo krepko napreduje. Temeljnost njegovih dokazov pač ne spodmakne noben še tako sofisticen ostroúm. Skoz kosti gré človeku njegova beseda. In kar se jezika tiče, je gosp. Kofol eden tistih govornikov, čigar beseda je prav domača in razumljiva. Ta zvezek ima gledé na predmete in njegove razdeljenja še to prednost, da je mnogo pripraviši za porabo pri nedeljskih ogovorih, ker vsak del njegovega govora je kratka pridgica. — Na koncu knjige priobčuje knjigar Sohar v Gorici, da pride v začetku prihodnjega leta v njegovi založbi že imenovani „Don Quixote“ na svitlo. Prestavil ga je France Zakrajšek. Ker gosp. pisatelja po njegovih prelepih spisih že davno poznamo, nam je to oznanilo kaj drago. Na mladini prihodnost naša stoji. In ravno na Goriškem se šolska mladina gledé narodnosti tako moško obnaša, da človeku srce veselja zaigra, ko le sliši nje pomenke o povzdigi narodne književnosti in izobraževanja našega naroda. Zatoraj se nadjamo, da bodo naši gosp. bogoslovci posnemaje lepe izgledé svojih prednikov letos to v svet poslali, kar smo že lani pričakovali.

Iz Kanalske doline. — Veliko let je že preteklo, drage „Novice“, kar niste nič iz naših krajev slišale, ker naši ljudje, rekel bi, še skoraj ne vedó, kako slovenščina po svetu napreduje. In nobenega ni, da bi jim to naznanil. Treba bi nam bilo tedaj misijonarjev za slovenščino, kakor v srednji Afriki za pravo vero. Imamo sicer nektere duhovnike, ki se za našo reč res pridno poganjajo, pa le malo jih je, in zato se bojé nemškutarjem odkritosrčno v zobe povedati, kar jim gré. Drugi bi se radi dela poprijeli, pa se jim gabi slovnice učiti. Najžalostnejša pa je ta, da v vradnijah slovenščina nikakor ne vživa svojih pravic. — Letina je bila precej dobra. Belo žito je bilo, posebno po hribih, tako lepo, da še stari možje takega ne pomnijo. Sadja so tudi veliko iz naše doline izpeljali; jabelka sicer nobenega, pa toliko več hrušek vsake baže. Vse naše goričice so lepo s trtami obraščene, ktere so nam sode z vincom — letos proti navadi sladkim „cebedinom“ — precej obilno napolnile. Tudi čbelic imamo veliko pri nas, ki so nam letos veliko medú napravile, ker so imele na kostanjevim cvetju in na ajdi obilno pašo. Pa marsikteri se pritožuje, da njegove panje „roparce“ nadlegujejo. Prosimo tedaj, da bi nam povedali Vi, kako bi jim mogli v okom priti. Hvaležni Vam bomo! A. M. k-vič.

Iz tuhinske doline 1. listopada. † — V sredi preteklega mesca kozoprška so mogli pri kamniški gosposki tisti, ki niso vseh davkov do vseh Svetih že takrat odrajtali, še povrh 70 kraje. plačati. Treba bi bilo, da bi se šploh in očitno na znanje dalo, zakaj se je mogel ta duar odrajtati, da se v okom pride vsem krivim mislim in šuntarijam, kterih se o takih zadevah nikjer ne manjka. Dnarstvene in davkarske reči niso več skrivnostne reči, ampak na dan se stavijo, kakor vidimo to v državnem zboru in v deželnih zborih. — Ali se tudi po družih krajih cigani tako pogostoma v trumah po 6 do 10 oseb klatijo, kakor pri nas? Eni, se sliši, imajo pravice, za poberanje cunj, pa jih ne pobirajo, ampak le beračijo ali pa kradejo. Če taka drhal v samotno hišo pride, ljudi oplaší, da ji morajo dati, kar terjajo. Dokler so žandarji okoli hodili, jih je bilo malokdaj viditi; zdaj pa imajo cigani popolnoma prostost. Take potepuhe bi mogla gosposka prijeti in v dplavnišnico zapreti. Če duhovni resnično revnim, domačim ljudem ne smejo listov za beračenje dajati, kako da bi cigani imeli pravico beračiti in ljudi nadlegovati?

S Pivke 31. okt. H. — Prav je neki dopisovavec iz Vipave omenil modro začetih poprav na cesti čez Rebernico. Ondi je bilo že davno spoznano, da je treba vso cesto predelati; zakaj za živino, za blago in za ljudi je velika nevarnost pozimski čas, kadar je ledeno, pa tudi o poletji, kadar je vse preveč suho. Načrti in nasveti so se delali; pa preveliki stroški — čez 30.000 gold. so bili naštelí — so delo odkladati ukazovali, če bi se bilo vse imelo ob enem izvršiti. Zdaj pa se bo delo polagoma izpeljalo z navadnim popravami vsacega leta vred, tako da se bodo stroški le sčasoma in malo po malo izplačevali, poprave pa vendar ne na dolgo potegovale. Enake poprave se delajo tudi na tržaški cesti med Postojno in Razdrtim. Tukaj se v mnogih letih ni nič posebnega zgodilo, dasiravno je cesta celó nerodno izpeljana; vsak griček in vsako dolinico poišče, samo da živina več trpi, in da burja o zimi in snegu lože dela velike zamete. Zdaj pa se grički in dolinice odpravljajo z odkopi in nasipi, in krvine in kljuge se ravnaajo z novimi nadelki. Hvala za to gré gosp. Pilcu (ne Bilcu — gospod je rojen Poljak iz Tarnovega), ki je zdaj vodja stavbnega vreda v Postojni, pa tudi višemu vredu, ki take početke dopušča in potrduje.

Iz Iga poleg Ljubljane 24. okt. Naj zvedó tudi naše „Novice“ nekoliko o naših jesenskih pridelkih. Pridelali smo, hvala Bogu! še precej vsake reči. Posebno se je ajda letos dobro obnesla; namlati se je tudi dokaj več ko druge leta. Tudi zelja, korenja itd. je obilno. Dosti več dela imajo tudi terice letos ko druge leta. Vse pa smo spravljali v najlepšem vremenu in tudi ozimino posejali. — Mesec dni imamo tudi pošto; radujemo se te priložne naprave, ker zdaj naše reči in časopise redno prejemamo. O svojem času kaj drugega. Z Bogom!

Fr. Pavlič, župan.

Iz Ljubljane. Njih ekscelencija novi c. kr. deželni poglavar kranjski baron Schloissnigg, ki so v četrtek prevzeli vodstvo naše deželne vlade, sprejemajo sedaj poklone različnih uradnij, družb itd.

— Ljubljanska zdravniška družba se hoče raztegniti v družbo za celo deželo. Če le ne bo preveč težav z razpošiljanjem časnikov po deželi, kar je poglavitna korist, ki jo družbeniki od društva imajo?

— Kakor se je pred 14 leti ruski prof. Gregorovič več časa mudil v ces. knjigarnici naši, tako je tudi unidan naslednik njegov gosp. prof. Petrovski, ki uči slovanske jezike na učilišču v Kazanu, več dni se mudil tukaj in mnogo zanimivih slovanskih knjig našel v knjigarnici, tako, da jo prvo za pražko stavi med knjigarnicami avstrijskih kronovin. Ponosno smo sprejeli tako hvalo iz ust kompetentnega moža, ki je le to obžaloval, da knjigarnica naša nima vseh slovanskih knjig in časnikov, ki so poslednje leta na svetlo prišle, in ki jih vsak išče ravno tukaj. V knjigi, ki jo je učeni gosp. profesor že pred več časom na svitlo dal pod naslovom: „Oglaski o poezii slovanski“, se nahaja tudi prevod treh Prešernovih pesem.

— „Pobérkov“ iz stokrat imenovanih časnikov tudi danes nimamo nič, ker njih dopisniki nekako mirujejo.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

V državnem zboru se je pretekli teden godilo sledeče: Zbornica gospôska je dognala nektere stareje reči, ki so že večkrat iz spodnje hiše potovale v zgornjo; sicer je sklenila še, od ministerstva zahtevati, da osnuje postavo za vredbo hišnega davka in jo še temu zboru predloži; za pravilo pri osnovanju te postave naj veljá to, da povsod, kjer se davek od gostaščine odrajtuje, naj bojo čisto nove hiše skozi 15 let, prezidane ali dozidane pa 10 let davka proste. — V zbornici poslancov so se pretekli teden posvetovale bankne zadeve; večkrat je pri teh pomenkih hudo zavrelo; pri §. 10 se je zgodilo celó,

kar se še nikoli ni zgodilo v tej zbornici, da je velik nepokoj ustavil besedo državnemu ministru. Znano je, da že pred več leti je vlada dunajsko banko pooblastila bankovce izdajati, ki so velika polajšava ne le trgovstvu, temuč tudi vsakdanjemu življenju; še dobro se spominjamo, da, kakor zdaj na srebro, tako so nekdanj trgovci radi na bankovce dajali nekoliko nadavka, da se je, podavšim se na pot, zamenjalo srebro za bankovce. Al to je takrat bilo, ko je banka imela toliko srebernine v svojih hramih, da je vsak bankovec, ki ga je izdala, plačala s srebrom. Ti časi pa so prešli, ko je banka nehala biti samostojna in je postala služnica države, da je izdala več bankovcov (papirnatega dnarja) kakor je srebrne gotovine imela. In tako smo prišli do tega, kar se „ažio“ imenuje, to je, da bankovec ni toliko vreden kolikor srebro in da se ta vrednost spreminja, kakor politični petelin kaže dobro in jasno ali oblačno in viharo vreme. Da pa tako vedno spreminljiva veljava (valuta) našega dnarja je silna nadloga vsemu občinstvu, vsak vé. Zato je prišla sedaj banka zadeva v pretres državnemu zboru, in ni čuda, da so vstali hudi viharji včasih, ko so se pretresali posamesni oddelki bankne postave. Zlasti o treh rečeh je stopil državni zbor ministerstvu nasproti; ministerstvo hoče, da bi se banki vnovič za 20 let pravica podaljšala za izdajanje bankovcov, odbor pa noče tako dolge privilegije, ampak le za 10 let; dalje hoče odbor, naj se odloči gotov čas, kadaj bo spet banka začela s srebrom plačevati bankovce, — tega pa ministerstvo noče; najhuj razpor pa se je med ministerstvom in zborom vnel s tem, da je ministerstvo hotlo, naj država bo deležnica čistega dobička, ki si ga banka z bankovci pridobiva, — zbor pa tega nikakor ni hotel dovoliti, ker to bi spet banki vzelo samosvojnost in spet bi mogla banka državo štiporamo nositi. Da pa vendar banka za dobiček, ki ga ima pri izdajanju bankovcov, tudi kaj povrne državi, naj ji za čas privilegije brez obresti (činžev) posodi 80 milijonov gold. Ker pa se po besedah ministerskega svetovavca barona Brentano-ta ne kaže, da bi banka sprejela to zahtevo, je minister Schmerling besedo poprijel, da bi preveril državni zbor, pa pri tem se je tako spozabil, da je poslance državne v eno vrsto postavil z dnarničarji banknimi, rekši: „sklep o tej važni reči leži v roci zbora, ki šteje komaj čez 100 udov; bankni odbor šteje tudi 100 udov — kateri teh dveh zborov more tedaj reči, da njegovo je pravo?“ Pri teh besedah vstane tak nepokoj, (med katerim se slišijo besede: „mi smo poslanci ljudstev“), da je mogel predsednik mir storiti. Potem nadaljuje minister, da nikogar ni hotel razžaliti, da pa želi, da se ta važna reč že v tem zboru sklene, ker, če se zdaj ne sklene, se utegne zgoditi, da sene bo sklenila takrat, ko pride vseh 343 poslancov skupaj, ki bi morebiti namesti ene — dunajske — banke nasvetovali več bank po posamesnih dežalah.“ Vse je bilo tiho, ko je minister svoj govor končal; pri glasovanju je padel ministerski predlog zastran udeležstva države pri dobičkih banknih. Pretresovanje bankno trpi že nekoliko dni. — Po ministerskem ukazu od 19. okt. se bojo pri rekrutbi za prihodnje leto najpred mladenči jemali leta 1842 rojeni, za njimi pa iz leta 1841, 1840, 1839 in 1838; ako se hoče kdo odkupiti vojaščine, mora prošnjo za privoljenje odkupa zadnji čas do 24. decembra (grudna) tega leta pristojni gosposki izročiti; taksa za odkup znaša 1200 gld. nov. dn. — Iz Ogerskega se slišijo sedaj neke novice, po katerih se upati more, da se bo poravnal razpor, in te novice izhajajo iz tistega časa, ko so 28. dne p. m. cesar sprejeli ogerske poslance, ki so se prišli zahvalit za dovoljenje, da smejo na Ogerskem napraviti zemljišno upnico. Pri tej priliki so cesar rekli, da želijo Ogre v vseh zadevah zadovoljne, ne samo v materialnih, — da naj k temu tudi

pripomaga narod ogerski, in da ogerska dežela je cesarju po svoji zgodovinski preteklosti, sedanjosti in prihodnostizlo zlo pri srcu. To kaže — pravijo časniki ogerski — da cesar želi prijazno roko podati Ogrom in da na podlagi oktober-skega diploma je mogoče, da se sopet staja led, v kterege so zamrznile poslednji čas vse zadeve ogerske. — 27. dne p. m. je šel vrednik českih „Narod. List.“ dr. Jul. Gregr za 10 mescov v ječo, v katero je obsojen bil zavoljo mnogih ostrih sostavkov v svojem listu. Že pred ta dan je prišlo mnogo mestjanov poslovit se od njega, in ko se je v ječo peljal, ga je spremilo 12 voz; od vseh strani so slovó jemali od njega s živimi klici „at žije“. Brat njegov dr. Edv. Gregr je prevzel zdaj vredništvo ter oklical, da se bode držal vodil dosedanjih. — „Nar. Listi“ v listu 255. pod naslovom: „K zgodovini ruskih redov“ pripovedujejo to-le: Ko se je posvetovalo na carskem dvoru, kako naj bi se praznoval spomin tisočletnega obstoja ruske države, se je sklenilo, naj bi slavnost ta ne bila izključljivo vojaška, temuč da bi se zraven te tudi poslavlila veda in znanost národna. K temu cilju in koncu so bile pozvane ruske vseučilišča, naj bi predložile caru imenik za slovstvo zaslužnih mož, njih vednost in znanstvo, in kateri med njimi bi sposobni bili, da bi se na spomin omenjene slavnosti poslavlili z redi. Ruske vseučilišča so storile to po ukazu, pa so dodelale zraven še prošnjo, naj bi se pri tej priliki ne pozabilo tudi učenih mož ostalih kolen slovanskih. Ta prošnja, ktera res dela čast ruskim vseučiliščem in spričuje modrost ruskih učenih mož, našla je prijazen sprejem na carskem dvoru, in tako se je zgodilo, da so učeni možje slovanstva in med njimi največ Čehi poslavljeni bili z ruskimi redi“. — „Srbski Dnevnik“ od 1/13. oktobra izhaja vsaki dan. Vse se raduje, da imajo naši Srbi sedaj prvokrat političen list, kateri vsaki dan izhaja. — Na Laškem je vse pri starem. Državni zbor je sklican na 18. dan tega mesca. Garibaldi ima še zmiraj kuglo v nogi in brž ko ne bo šel ž njo v večnost, ker celo malo upanja dajejo si zdravniki, da bi mogli hudo rano zaceliti brez nevarne operacije. — Zvonec političnih novic nosi zdaj Grško. Prekucija tukajšna je bila na vrat na nos gotova. Kralj je ravno potoval po svojem kraljestvu, kar mu pridejo 23. p. m. poročniki evropejskih vlad na morji naproti z žalostno novico, da je v Atenah punt in da vse prizadevanje bi bilo zastonj, da bi se mogel vrniti v svoje kraljevo mesto. Kralj se je po takem s kraljico vred napravil na beg in se je podal v Benedke, odkodar je šel domú na Bavarsko. Začasna vlada je vzela vladarstvo v roko, dokler ne bo nov kralj izvoljen. Čeravno se imenujejo kraljevič angleški Alfred, kraljevič sardinski Amadeo, kraljevič belgiški, ruski princ Eugen Maksimilianovič Romanovski (vojvoda Leuchtenberg) za ponudnike na grški prestol, bo vendar brž ko ne le kak domač prihodnji kralj grški. Bavarca za nobeno ceno nočejo. Unanje vlade se ne bojo vtikale v to volitev; Grkom bo na prsto voljo dano, da volijo kogar hočejo; le to hočejo odvrniti, da prekucijni plamen ne zgrabi bližne Turčije, zato so poslale bojnih ladij veliko pred Atene.

Listnica vredništva. Gosp. Iv. T. v T: Drago nam bo, ako nam večkrat dopisujete; al tako imenovane „korespondencije“ se ne smejo sprehajati v občnih premišljevanjih, ampak morajo le popisovati dogodbe. — Gosp. A. K. v Z: „Na potu itd.“ ne moremo; manjka nam prostora.

Kursi na Dunaji 4. novembra.

5% metaliki 70 fl. 90 kr. Ažijo srebra 21 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 82 fl. 15 kr. Cekini 5 fl. 82 kr.